

**Gymnázium T. G. Masaryka Zastávka,
příspěvková organizace**

U Školy 39
Zastávka
664 84
IČO 494 598 99
☎ 546 411 023

**PLÁN PŮSOBENÍ V OBLASTI PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO
CHOVÁNÍ U DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ VE ŠKOLÁCH A
ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH**

(Minimální preventivní program)

Školní rok: 2022/2023

Mgr. Radek Malý

školní metodik prevence

Mgr. Libor Hejda

ředitel školy

Strategie primární prevence

Škola si klade za cíl působit na žáky v následujících oblastech:

V oblasti protidrogové prevence, boje proti alkoholismu a kouření

- Prevenci zneužívání návykových látek chápat v kontextu sociálně negativních jevů, jako je šikanování, vandalství, brutalita, patologické hráčství, xenofobie.
- Zahrnout problematiku nejenom zakázaných drog, ale i volných drog (alkohol a tabák), zaměřit se i na běžně dostupné těkavé látky (lepidla, plyny, aerosoly), pozornost věnovat i dopingů a zneužívání léků.
- Zabezpečit možnost volnočasových aktivit organizovaných školou, místním DDM a tělovýchovnou jednotou.
- Poskytnout rodičům základní informace týkající se drog, včetně postojů školy k protidrogové problematice. Zajišťovat v případě potřeby poradenské služby specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro studenty, rodiče a učitele.
- Zajistit žákům možnost vyhledávání informací na internetu.
- Doplnovat průběžně novými materiály knihovnu a videotéku pro potřeby ostatních pedagogů.
- Zajistit aktuální obměnu informačního panelu, kde budou důležité informace zpřístupněny studentům a rodičům. Zapojit do přípravy a realizace studenty mající o danou problematiku zájem.
- Realizovat preventivní program za aktivní účasti připravených vrstevníků z řad studentů školy a stále aktivněji je zapojovat do tematických bloků se studenty.
- Využívat schránku důvěry jako důležitý komunikační prostředek mezi studenty s drogovým i jiným problémem metodikem prevence.
- Přispívat do speciální rubriky školního časopisu informacemi o dané problematice.

V oblasti sexuální výchovy

- Cílem je poskytnout studentům znalosti o pohlavních chorobách a seznámit je s prostředky k ochraně před nimi.
- Zaměřit se na poznání sebe sama, umění komunikace, vyjasnění životních vzorů a představ o budoucím partnerovi až ke způsobu jeho výběru. Příprava na roli rodičů, partnerů a manželů.

V oblasti zdravého životního stylu:

- Zde se zaměřit na etické normy, jejichž dodržování je základním předpokladem normálního chodu společnosti.
- Zde odstraňovat pocit "přetížení" u žáků. Naučit se řešit stresové situace. Osvojit si správnou organizaci dne (míru volného času).
- K dosahování těchto cílů projednat v předmětových komisích využití vhodných tematických celků k působení přímo v rámci výuky. Podstatná část působení bude zabezpečena formou přednášek, besed s odborníky v dané oblasti
- Vytvářet podmínky pro spolupráci s rodiči a osvětově působit na rodiče v oblasti zdravého životního stylu a v oblasti prevence problémů ve vývoji a výchově dětí a mládeže.

V oblasti mimoškolní zájmové činnosti

- Nabídnout studentům co nejširší spektrum zájmové tělovýchovné, kulturní a výtvarné činnosti ve formě kroužků. Při jejich činnosti spolupracovat s místním DDM, tělovýchovnou jednotou a dalšími organizacemi obce.
- Celoročně organizovat sportovní soutěže v různých sportech a nabídnout tak studentům nové alternativy využití volného času.

V oblasti zneužívání virtuálních drog, netolismu a gamblingu

- Důsledně prosazovat zákaz jakýchkoliv hazardních her ve škole a jejím okolí. Nabídnout studentům nové alternativy využití volného času.

V oblasti bezpečnějšího užívání internetu

- Směřovat preventivní opatření ve smyslu upozornění na nebezpečí, které může hrozit při komunikaci cestou internetu k dětem, k rodičům i k širší veřejnosti.
- Seznámení rodičů a široké veřejnosti bude realizováno zveřejněním "Pravidel pro děti k bezpečnějšímu užívání internetu" a zveřejněním "Pravidel pro rodiče k bezpečnějšímu užívání internetu jejich dětmi" na webových stránkách školy.

V oblasti záškoláctví

- Důsledně sledovat docházku zejména problémových studentů. Spolupracovat přitom co nejvíce se zákonnými zástupci studentů.

V oblasti šikanování, kyberšikany, vandalismu a jiných forem násilného chování

- Je vypracován specifický program a krizový plán proti šikanování, který dokáže případný výskyt brzy odhalit a účinně vyřešit.
- Pokud se případ šikany vyskytne, snažit se vidět každý konkrétní případ v jeho širších souvislostech.
- Spolupracovat s odborníky, popř. i nestátními organizacemi zabývajícími se prevencí šikanování.
- Pracovat na pozitivním klimatu třídy, adaptační kurzy.

V oblasti xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu

- Důsledně potírat jakékoliv náznaky zejména rasismu a antisemitismu. Vysvětlovat studentům nutnost soužití bez intolerance jako jedinou cestu soužití národů, národnostních menšin a lidí různého náboženského vyznání.

Minimální preventivní program

Vnitřní zdroje školy

Charakteristika školy

Gymnázium T. G. Masaryka v Zastávce je venkovským typem školy v blízkosti města Brna. Prostředí školy má rodinný ráz, žáci i učitelé se dobře znají. Většina učitelů jsou absolventi gymnázia, stejně tak rodiče současných žáků. V současnosti škola nabízí šestiletý a čtyřletý cyklus vzdělávání, rozdělený do 11 tříd. Budova gymnázia je spojena s budovou ZŠ Zastávka a žáci obou institucí sdílí školní jídelnu a sportovní halu. Žáci dojíždí převážně z okolních obcí a také i z okrajových částí Brna. Škola disponuje moderně vybavenou budovou se sportovní halou, učebnami cizích jazyků a výpočetní techniky. Většina odborných učeben je vybavena multimediální technikou umožňující interaktivní vyučování. Studenti mají přístup na počítače připojené na internet a možnost wifi připojení. Odbornou literaturu, povinnou četbu, odborné časopisy si mohou zapůjčit ve školní knihovně. Škola zajišťuje stravování ve vlastní školní jídelně. Adresa na web školy je www.gzastavka.cz

Riziková místa

Bezprostřední okolí školního pozemku, toalety, blízký lesopark, šatny.

Monitoring rizikového chování

Provádí školní metodik prevence každé poslední úterý v měsíci na pedagogické radě pomocí dotazníku nebo formou rozhovoru s třídními učiteli. Formulář je součástí přílohy Minimálního preventivního programu viz příloha č. 1

PREVENTIVNÍ TÝM

ředitel školy

Vytváří podmínky pro pozitivní klima ve škole a pro předcházení rizikového chování. Za prevenci a řešení zjištěných projevů rizikových forem chování je přímo zodpovědný ředitel školy Mgr. Libor Hejda.

školní metodik prevence

Od školního roku 2011/2012 je školním metodikem prevence Mgr. Radek Malý, který pro tento účel dokončil studium v oboru Prevence sociálně-patologických jevů na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně v roce 2014. V součinnosti s pedagogickým sborem vytváří, realizuje a hodnotí preventivní program. Monitoruje rizikové chování, reaguje pomocí specifické prevence na krizové situace a poskytuje poradenské služby v konkrétním čase, případně po telefonické domluvě kdykoliv jindy. Kontakty a další informace jsou dostupné na webových stránkách školy.

výchovný poradce

Od školního roku 2018/2019 je výchovnou poradkyní Mgr. Markéta Teplá. V roce 2020 dokončila odborné studium v oboru Výchovné poradenství na Pedagogické fakultě MU v Brně. Poskytuje informace o možnostech studia na VŠ, organizuje besedy a prezentace. Sleduje studenty se specifickými poruchami učení. Pomáhá studentům s řešením studijních problémů, zajišťuje spolupráci s jednotlivými učiteli i s rodiči. Žáky se SPU seznamuje s možností přizpůsobení podmínek v rámci státní maturity. Kontakt a konzultační hodiny jsou na webu školy.

třídní učitelé

provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na třídnických hodinách vzájemně hodnotí uplynulé období, kontrolují docházku, konzultují případné problémy, navrhuji opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace (konzultační hodiny, e-mail, mobil). Třídní učitelé jsou odpovědní za klima třídy

učitelé ICT

Jsou důležitým zdrojem informací v případě kyberšikany a bezpečného chování na internetu.

a) Školní poradenské pracoviště

Ředitel školy, zástupce ředitele, výchovný poradce a metodik prevence jsou zároveň členové školního poradenského pracoviště, které má za úkol koordinovat aktivity výchovného poradenství a preventivního programu. Plán práce se tvoří každý rok a je součástí dokumentu Program poradenských služeb na škole a je umístěn na webu školy.

Zdroje informací

informace v oblasti rizikového chování lze získat přímo v knihovně metodika prevence. Seznam literatury, video a audiokazet je součástí přílohy Minimálního preventivního programu. Dále pak byla pro tyto účely zavedena schránka důvěry a nástěnka vedle učebny biologie. Rodiče i žáci mají k dispozici emailovou adresu metodika prevence a webové stránky školy, kde je dostupný aktualizovaný Minimální preventivní program a aktuální informace.

Vnější zdroje školy

Národní strategie MŠMT ČR

Obsahuje obecný preventivní plán na období 2019–2027.

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt>

Metodické pokyny MŠMT ČR

Zde je možné nalézt informace o prevenci a řešení krizových situací v nejčastějších typech rizikového chování mladistvých.

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Metodická pomoc

Naše škola se opírá o pomoc Pedagogicko-psychologické poradny Brno. Okresním metodikem prevence je PhDr. Lenka Skácelová.

<http://www.pppbrno.cz/>

Legislativa Viz příloha č. 9 Přehled legislativy

Volnočasové aktivity

Spolupracujeme se:

- **Střediskem volného času Zastávka.**
- <http://www.ddmzastavka.cz/>
- **Taneční školou Mighty-Shake**
- <http://mighty-shake.com/>
- **Souborem mažoretek Anife**
- <http://www.mazoretkyanife.cz/>
- **Základní uměleckou školou v Zastávce**

Odborná pomoc

- **Podané ruce** – vzdělávání v oblasti sociálních služeb
<http://www.podaneruce.cz/>
- **Acet** – občanské združení , vzdělávání v oblasti prevence
<http://www.acet.cz/>
- **Modrá linka** – linka důvěry pro mladistvé
<http://www.modralinka.cz/>
- **Drop In** – služby uživatelům drog
<http://www.dropin.cz/>
- **Anabell z.s.** – pomoc při poruchách příjmu potravy
<http://www.anabell.cz/>
- **Spondea** – poradenství v obtížných životních situacích
- <https://www.spondea.cz/>

Odkazy na užitečné informace

- **Bezpečný internet.cz**
<http://www.bezpecnyinternet.cz/>
- **Policie ČR**
<http://www.policie.cz/web-prevence.aspx>
- **Seznam se bezpečně**
- <http://www.seznamsebezpecne.cz/>

Cíle MPP

Dlouhodobé

Výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti, k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka, a rozvíjejících zejména pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka, respekt k individualitě každého jedince, humánní a tolerantní jednání, jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince. Vytváření podmínky pro smysluplné využití volného času studentů. Monitorování situace ve škole z hlediska výskytu rizikového chování a uplatňování různých forem a metod umožňujících jejich včasné zachycení.

Krátkodobé

Z oblasti užívání drog a návykových látek se zaměřit především na problematiku kouření cigaret a marihuany. Zdůraznit škodlivost kouření vodních dýmek a dbát na zvýšenou opatrnost při užívání elektronických cigaret. U vyšších ročníků je hlavním problémem konzumace alkoholu. U nižších ročníků působit na žáky v oblasti prevence proti internetové kriminalitě a kybergroomingu. Vytvořit více příležitostí ke smysluplnému využití volného času, zvláště ve volných hodinách. Zapojit žáky do organizace, tvorby a realizace preventivních programů nejen v rámci školy. Zajištění venkovních aktivit, pobyt v přírodě. V současnosti reagovat na dopady změny rytmu vyučování v souvislosti s karanténními opatřeními. Žákům umožnit větší prostor pro adaptaci na návrat k prezenční výuce. Sledovat změny v chování žáků a případné potíže co nejdříve řešit.

Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny

Pro pedagogické pracovníky

Školní metodik prevence poskytuje poradenské služby, možnosti pravidelných konzultací a umožňuje přístup k informačním materiálům v knihovně metodika. Pedagogové jsou na začátku školního roku seznámeni s obsahem minimálního preventivního programu a s metodickými pokyny k jednotlivým rizikovým chováním. Minimální preventivní program je společně se školním programem proti šikanování a krizovým plánem pro zneužití návykových látek a alkoholu, šikanu a vandalismus k nahlédnutí ve sborovně, kde mají přístup všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci. Je také vystaven na webu školy a všichni pedagogové jsou s těmito dokumenty seznámeni na začátku školního roku.

Pro rodičovskou veřejnost

Rodiče mají možnost konzultací a poradenských služeb metodika prevence. K dispozici mají aktuální informace na webu školy a nástěnce metodika prevence. Na začátku školního roku jsou rodiče v rámci informačních třídních pohovorů, jednotlivými třídními učiteli, seznámeni s agendou a službami metodika prevence. Jsou také informováni o existenci minimálního preventivního programu, který je pro veřejnost k dispozici na webu školy, případně přímo u metodika prevence. O konkrétních programech a aktivitách jsou průběžně informováni prostřednictvím webu školy, žákovských průkazů a třídních pohovorů. Na webu jsou také uvedeny konzultační hodiny a emailová adresa metodika prevence a výchovného poradce. Legislativní rámec rizikového chování je pak shrnut a zpracován do školního řádu školy, který je také veřejně dostupný na webu školy, případně u třídních učitelů. Součástí minimálního preventivního programu jsou v příloze informace: Jak poznám, že moje dítě užívá návykové látky viz příloha č. 2. Co dělat, když moje dítě užívá návykové látky viz příloha č. 3. Jak poznám, že je moje dítě šikanované a co dělat v případě výskytu šikany viz příloha č. 4. Pravidla bezpečného užívání internetu viz příloha č. 5.

Pro žáky

b) Prevence ve školním vzdělávacím programu

Žáci jsou během školního roku seznamováni s jednotlivými tématy rizikového chování v různých předmětech školního vzdělávacího programu.

Prima

Biologie: Zásady správné životosprávy, návykové látky – jejich účinky a vliv na psychiku a tělesné zdraví, stavba a funkce pohlavních orgánů, činnost a funkce hormonů, fyziologická podstata oplození, vývoj jedince, antikoncepce, sexuální deviace, promiskuita, pohlavní choroby, AIDS

Občanská výchova: Člověk a rodinný život – mravní a právní předpoklady pro uzavření manželství, příčiny rozvodovosti, mravní a právní důsledky rozvodu, význam zákona o rodině, péče státu o rodinu, prevence násilí, řešení konfliktů, nebezpečí šikany, domácí a divácké násilí, sociální politika státu – význam zákona o rodině, péče státu o rodinu, sociální psychologický výcvik, sebepoznávání, společenské role, volba povolání

Informatika: vyhledávání a ověřování informací, druhy informačních zdrojů, hodnota informace (relevance a kvalita), etické a právní normy při práci s informacemi, ochrana, autorských práv, rizika internetu (kyberšikana, kybergrooming)

tělesná výchova: zásady fair play, týmová spolupráce, prevence proti rizikovým sportům a doping

Sekunda

Biologie: Environmentální výchova – vztah člověka k životnímu prostředí odrazem vztahů ve společnosti

Občanská výchova: Člověk a právo – svoboda, práva člověka, jeho povinnosti, demokracie a rovnost, člověk jako subjekt práva, citový, rodinný, pracovní a občanský život jako různé stránky lidského života, hledání smyslu lidského života, význam životních zkušeností, problémy náhražkových forem životních aktivit, umění komunikace – umění naslouchat, hovořit a přesvědčit, reklama - jak se jí bránit, propaganda, asertivita a neverbální komunikace

Tercie (1. ročník)

Biologie: Obrana proti bakteriálním a virovým chorobám, hygiena, škodlivé účinky drog rostlinného původu

Základy společenských věd: Adaptace žáků, teorie učení, paměť, pozornost, vnímání, řešení konfliktů, aktivační vlastnosti osobnosti, motivace, potřeby, zájmy a záliby, aspirace, životní plány, duševní hygiena

Tělesná výchova: fair play chování, přiměřenost sebeobrany, přetahy, přetlaky, úchopy, pádová technika, základy sebeobran, právní aspekt

Kvarta (2. r o č n í k)

Základy společenských věd: Teorie skupin, postavení ve skupině, odmítání závadových skupin prognostika, směry rozvoje, technika a příroda. Extrémismus, sekty, xenofobie

Kvinta (3. r o č n í k)

Biologie: Zdravý životní styl – zásady životosprávy, sexuální výchova, stavba rozmnožovacích soustav, pohlavní nemoci, antikoncepce, AIDS, základní zásady péče o dítě prevence násilí a zvládání konfliktů, rasismus, xenofobie, antisemitismus a sekty

Základy společenských věd: Rodinné právo, manželství, rodina – jejich funkce, exkurze soud, vztah ekonomie a ekologie, globální problémy světa

Sexta (4. r o č n í k)

Základy společenských věd: Rozbor aktuálního dění, teorie asertivity, sociální komunikace, osobní rozvoj

c) Doplnkové preventivní programy

Prima

Adaptační kurz – třídní program pro stmelení kolektivu, psycholog Mgr. P. Strašák

Bezpečně v kyberprostoru – Mgr. Z. Procházková, Policie ČR

Láska, sex a vztahy – Etické dílny

Sekunda

Láska, sex a vztahy – Etické dílny

Poruchy příjmu potravy – školní metodik prevence

Minimální preventivní program – Gymnázium T. G. Masaryka Zastávka, příspěvková organizace

Tercie (1. r o č n í k)

Adaptační kurz pro první ročník – třídní komponovaný program na stmelení kolektivu, Mgr. P. Strašák

Bezpečně v kyberprostoru – Mgr. Z. Procházková, Policie ČR

Závislost – školní metodik prevence

Kvarta (2. r o č n í k)

Sekty, rasismus, xenofobie – školní metodik prevence

Autokracie – školní metodik prevence

Kvinta (3. r o č n í k)

Stres – komponovaný program – školní metodik prevence

d) Celoškolní preventivní aktivity

Den terénní zdatnosti – chování v krizových situacích

Filmová výchova – filmové projekce na různá společenská témata

Výstava na stromech – Fair Trade, podpora spravedlivého obchodu

Sportovní dny – podzimní atletický a jarní zaměření na míčové hry – komise TV

Evaluace

Hodnocení preventivních programů na naší škole probíhá na třech úrovních:

Hodnocení žáků a rodičů

Probíhá na základě výstupů jednotlivých programů, besed, dotazníků, anket, multimediálních materiálů zpracovaných během programů, slohových útvárů v hodinách českého jazyka, článků a postřehů ve školním časopise.

Hodnocení učitelů

V případě jednotlivých programů probíhá pomocí dotazníku viz příloha č. 8 nebo rozhovoru s metodikem prevence.

Hodnocení školního metodika prevence

Školní metodik prevence zpracuje veškerá hodnocení žáků a učitelů a vytvoří souhrnný evaluační dokument, který je pak vložen do výroční zprávy školy. Hodnocení je i součástí SEPA.

Dokumentace

Školní metodik prevence zaznamenává svou činnost do elektronického výkazu preventivních aktivit SEPA. V případě výskytu patologického chování žáku zpracovává oficiální zápis.

PŘÍLOHA č. 1.

Monitoring rizikového chování v jednotlivých třídách

Průzkum rizikového chování (vyplní třídní učitelé)

Třída:

Třídní učitel:

Počet žáků:

Datum:

Za uplynulé období jsem zaznamenal projevy rizikového chování

Šikana a kyberšikana	ano	ne
----------------------	-----	----

Užití, distribuce návykových látek	ano	ne
------------------------------------	-----	----

Záškoláctví	ano	ne
-------------	-----	----

Jiné druhy rizikového chování viz Metodické pokyny rizikového chování mladistvých na školách (MŠMT)

PŘÍLOHA č. 2

Jak poznám, že moje dítě užívá návykové látky

- Změnila se osobnost Vašeho dítěte v poslední době v nějakém významném ohledu?
- Má časté výkyvy nálad?
- Straní se Vás? Je zlostný nebo depresivní?
- Tráví hodně času ve svém pokoji sám?
- Ztratil zájem o školu a o vyučování, případně další aktivity, např. sport?
- Zhoršil se jeho prospěch?
- Přestal trávit čas se starými kamarády? Přáteli se s dětmi, které se Vám nelíbí?
- Nesvěřuje se a nemluví o tom, kam chodí a co dělá?
- Máte pocit, že se Vám doma ztrácí peníze nebo věci (peníze potřebné na alkohol a drogy) nebo máte pocit, že má víc peněz, než byste očekávali (peníze získané z prodeje drog)?
- Reaguje nepřiměřeně, když s ním mluvíte o alkoholu a o drogách nebo se snaží změnit téma?
- Lže nebo podvádí?
- Pozorujete fyzické příznaky užívání drog nebo alkoholu? Rozšířené nebo zúžené zornice?
- Nejasné vyjadřování a myšlení?
- Ztratilo Vaše dítě zájem o koníčky? Ztratilo motivaci, nadšení a vitalitu?
- Našli jste někdy důkazy užívání drog nebo alkoholu, prášky, lahve?
- Zhoršil se vztah dítěte k členům rodiny?
- Zdá se Vaše dítě být nemocné, unavené a protivné ráno, po možném užití drog předešlý den?
- Přestalo se Vaše dítě o sebe starat, změnil se jeho styl oblečení?
 - Zdá se být méně soustředěný?

PŘÍLOHA č. 3

Co dělat, když moje dítě užívá návykové látky.

- **Jestliže je dítě pod vlivem drog a hrozí otrava, neváhejte zavolat lékaře.** Užívání drog není trestné, a dítěti proto žádný soudní postih nehrozí. S dítětem pod vlivem drog nemá smysl se hádat. Vážný rozhovor odložte na pozdější dobu.
- **Nespoléhejte na zázračné okamžité řešení, ale spíše na dlouhodobou výchovnou strategii.** Jejím základem je nepodporovat a neusnadňovat pokračující braní drog, naopak odměňovat každou změnu k lepšímu a povzbuzovat k ní. To, že taková strategie nepřináší vždy okamžitý prospěch ještě neznamena, že je neúčinná. Může se totiž jednat o příliš velký problém, jehož řešení vyžaduje více času a spojenců.
- **Získejte důvěru dítěte a naslouchejte mu.** To je těžké, zvláště když říká a hlavně dělá z hlediska rodičů nesmysly a když hájí hodnoty pro rodiče nepřijatelné. Vyslechnout dítě ale ještě neznamena přístupovat na jeho stanovisko.
- **Naučte se s dítětem o alkoholu a drogách mluvit.** Bude-li dítě nějakou drogu obhajovat, vyslechněte ho, ale opatřete si protiargumenty.
- **Uvědomte si své možnosti.** Dítě, které bere drogy nebo pije, bývá většinou nezralé a neschopné se o sebe postarat. Může tisíckrát pohrdat názory rodičů, ale většinou si nedokáže opatřit základní prostředky k životu. V tom je Vaše šance a síla. Určitou základní péči jste sice povinni nezletilému dítěti poskytnout, ale mělo by cítit, že Vaše péče je jiná, když se chová rozumně a když ne. Cílem je, aby dítě pochopilo, že skutečná samostatnost předpokládá schopnost se o sebe postarat.
- **Vytvořte zdravá rodinná pravidla.** Dítě by mělo vědět, jaké předvídatelné důsledky bude mít jeho jednání. Mělo by mu být jasné, že je výhodnější, když se bude chovat přijatelně. Jestliže dospívající není ochoten ke změně, měl by nést důsledky. To se samozřejmě netýká situací, kdy je ohrožen život, např. při předávkování. (Teprve až vážné problémy, které drogy způsobí, jsou často důvodem k léčbě a změně).
- **Předcházejte nudě.** Musíte počítat s tím, že může být nutné trávit v prvním období s dítětem mnohem více času. Měli byste mít přehled, kde je, co dělá, zamyslet se nad jeho denním programem a životním stylem.
- **Pomozte mu se odpoutat od nevhodné společnosti.** To má pro překonání problému často podstatný význam. Jestliže Vám potomek tvrdí, že si s lidmi, se kterými dříve bral drogy, chce

jenom pobýt nebo si povídat, buď lže, nebo podceňuje nebezpečí. Někdy je možné uvažovat i změně prostředí.

- **Posilujte sebevědomí dítěte.** Najděte a udržujte křehkou rovnováhu mezi kritickým postojem vůči chování dítěte ("nelíbí se nám, že bereš drogy") a respektem vůči jeho osobnosti a lásce k němu ("vážíme si tě jako člověka a záleží nám na tobě"). Je to těžké, je to však nutné. Stejně nutné je i oceňovat třeba drobné pokroky a změny k lepšímu. Je také třeba vidět silné stránky dítěte, jeho možnosti a dobré záliby, které má možná z předchozí doby a na které se dá navázat.
- **Spolupracujte s dalšími dospělými.** Velmi důležitá je spolupráce v rodině. Rodiče by se měli ve výchově problémového dítěte dokázat domluvit. Jenom tak totiž nebude dítě uzavírat spojení s tím rodičem, který mu právě víc povolí. Důležitá je i spolupráce v rámci širší rodiny (babička), spolupráce s léčebnými zařízeními, školou, případně dalšími institucemi. Často až vážně míněná hrozba ústavní výchovy, nebo hrozba ohlášení krádeže v domácnosti na policii mohou přimět dospívajícího přijmout léčbu.
Osvědčuje se také, když rodiče dětí s těmito problémy spolu hovoří v rámci skupinové terapie nebo svépomocné organizace. Dokážou se navzájem pochopit a předávají si užitečné zkušenosti.
- **Buďte pro dítě pozitivním modelem.** K tomu je nutné, abyste myslel i na své zdraví a svoji tělesnou a duševní kondici a abyste měl své kvalitní zájmy.
- **Neváhejte vyhledat profesionální pomoc pro sebe, jestliže dítě odmítá.** V případě manželských nebo partnerských problémů se můžete např. obrátit na poradnu pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Pamatujte, že zvládnutím problémů zvyšujete i šanci na ovlivnění dítěte.
- **Přístup k dítěti, které má problémy s alkoholem nebo jinou drogou, shrnuje anglické slovo "tough love".** V češtině to znamená "tvrdá láska". Myslí se tím dobrý vztah k dítěti, snaha mu pomoci, ale zároveň cílevědomost a pevnost.
- **Nepopírejte problém.** Zbytečně by se tak ztrácel čas a rozvíjela se závislost na návykové látce.
- **Neskrývejte problém.** Někdo se za takový problém stydí a tají ho. Aby se dokázal v situaci lépe orientovat a citově i rozumově ji zvládat, měl by si naopak o problému s někým důvěryhodným a kvalifikovaným pohovořit. Měl by také hledat spojence.
- **Neobviňujte partnera.** Na to, abyste si vyřizovali s druhým rodičem dítěte staré účty a navzájem se obviňovali, není naprosto vhodná doba. Minulost se změnit nedá, budoucnost našťastí často ano. Nehleďte v dítěti zneužívajícím drogy spojence proti druhému rodiči.
- **Nezanedbávejte sourozence dítěte** zneužívajícího alkohol nebo jiné drogy. Sourozenci problémového dítěte jsou více ohroženi, problémem v rodině trpí a Vaši péči a Váš zájem potřebují.

- **Nezanedbávejte bezpečnost dalších lidí v domácnosti,** zejména malých dětí. Člověk pod vlivem alkoholu nebo drog jim může být velmi nebezpečný, i když by jim za normálních okolností neublížil. Je také třeba myslet na to, aby se drogami, které dospívající domů přinesl, neotrávil další sourozenec.
- **Nefinancujte zneužívání drog a neusnadňujte ho.** S tím souvisí i to, aby rodina zabezpečila cenné předměty a nenechala se okrádat. Krádež nemusí uskutečnit samotné dítě, ale jeho "kamarádi", kterým dluží za drogy. Jestliže začalo dítě zneužívat pervitin nebo opiáty bývá otázkou času, kdy se začnou ztrácet peníz a cenné předměty. Nejde tu jen o majetek, ale také o okolnost, že ukradený majetek slouží špatné věci - totiž rozvoji závislosti. Argument, že by si dítě opatřilo prostředky jinak, např. prostitucí nebo krádežemi, neobstojí. Pokud bude závislost pokračovat, je pravděpodobné, že k tomu dojde stejně.
- **Nedejte se vydírat.** Vyhrožování fetováním, útekem, prostitucí nebo sebevraždou je častým a oblíbeným způsobem vydírání rodičů. Ano, všechna tato rizika u závislých na drogách existují. Tím, že rodiče pod jejich tlakem ustupují, ovšem riziko nesnižují, ale zvyšují.
- **Nevyhrožujte něčím, co nemůžete nebo nechcete splnit.**
- **Vyhňte se fyzickému násilí.** Fyzické násilí většinou nevede k cíli. Často jen živí v dítěti pocit ukřivdnosti, vede k sabotování snah rodičů a k útekům.
- **Nejednejte chaoticky a impulzivně.**
- **Nevěřte tvrzení, že má dospívající drogy pod kontrolou,** případně, že snižuje dávky a že drogu brzy vysadí. Buďte připraveni na to, že dříve či později pravděpodobně přijde krize. Využijte ji a trvejte na změně životního stylu, případně na nějaké skutečně účinné formě léčby, jestliže není dospívající schopen zvládnout problém sám.
- **Do nekonečna neustupujte.** Požadavek, aby lidé, kteří berou drogy, do vašeho bytu nechodili, je rozumný.
- **Nedělejte zbytečně "dusno".** Parta a nevhodní přátelé by se tím stávali pro dítě ještě přitažlivější.
- **Nezabouchněte dveře navždy.** I když dítě odejde, je dobré být připraven mu pomoci, pokud přijme určité podmínky.
- **Neztrácejte naději.** Vaším tichým spojencem je přirozený proces zrání. I hrozivý problém se mnohdy podaří úspěšně zvládnout.

PŘÍLOHA č. 4

Jak poznám, že je moje dítě šikanované a co dělat v případě výskytu šikany.

Co je to šikana?

Je to úmyslné a opakované ubližování slabšímu jednotlivcem nebo skupinou. Může mít jak fyzickou tak psychickou povahu. Je to jev dlouhodobý, stupňovitý a má skupinovou dynamiku.

Varovné signály:

- dítě nemá kamaráda
- nechce jít do školy
- střídá různé cesty do školy a ze školy
- ztráta chuti k jídlu, neklidný spánek
- ztráta zájmu o učení
- výkyvy nálad, odmítá se svěřit, co ho trápí
- žádá peníze, často „ztrácí“ své věci
- přichází domů vyhladovělé, s potrhaným oblečením, s poškozenými školními pomůckami
- nedokáže uspokojivě vysvětlit svá občasná zranění (odřenin, modřin, popálenin)
- je nečekaně agresivní vůči sourozencům
- trpí zdravotními potížemi (bolesti hlavy, břicha, bolesti jsou někdy simulované)
- zdržuje se většinou stále doma

Co tedy dělat?

Připusťme, že několik výše uvedených signálů ve vás vzbudí určitě podezření, že by mohlo jít o šikanování vašeho dítěte. Znovu podotýkáme, že ideální stav nastane, když se vám dítě svěří. Pochvalte ho, povzbudte, rozptýlte jeho obavy o tom, že žaluje. Vyzvedněte naopak jeho sílu a odvalu sdělit tyto závažné skutečnosti. Přesvědčte ho, že mu chcete pomoci a to potom musíte dodržet. Vyslechněte vaše dítě, dejte najevo, že jeho informace berete vážně (i když se vám mohou zdát malicherné či nepodstatné). Odložte veškerou práci, není nic důležitějšího, než situace vašeho

dítěte. Poskytněte dítěti veškerou podporu. Pochopitelně, že odlišíte např. běžnou klukovskou šarvátku od skutečné šikany.

Konkrétní kroky:

- Zjistěte přesně co, kdy, kde se odehrávalo, kdo další byl přítomen – „nevyslychejte jako vyšetřovatel“
- Společně vytipujte svědky, kterým dítě ještě důvěřuje, o kterých ví, že nestojí na straně agresora a věří, že mu mohou pomoci.
- Poskytněte dítěti veškerou ochranu i za cenu, že se budete uvolňovat z práce.
- Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase, odjeďte na chatu, chalupu či k prarodičům.
- Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte je doma, ale pečlivě zvažte, zda v jeho situaci může být samo.
- Znovu dítě ubezpečujte, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvte s ním více než dříve.
- Zhodnoťte a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, který skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu, nastavte si „zrcadlo pravdy“. Neomlouvejte sami sebe, ani své dítě. Se svým zjištěním se v první fázi dítěti nesvěřujte, ale připravujte nápravu.

PŘÍLOHA č. 5

Pravidla bezpečného užívání internetu

- 1) Nechte se dítětem poučit o službách, které používá, a ujistěte se o jejich obsahu. Tím zlepšete svou znalost internetu.
- 2) Nikdy svému dítěti nedovolte setkání o samotě s někým, s kým se seznámil na internetu, bez Vaší přítomnosti. Pokud k setkání svolíte, své dítě doprovodte.
- 3) Zajímejte se o internetové kamarády svých dětí stejně jako se zajímáte o jejich kamarády ve škole.
- 4) Základem při komunikaci rodiče s dítětem je otevřenost. Při nepříjemných zkušenostech dítěte s děsivým obsahem nebo nepříjemným člověkem není řešením trestat dítě nebo mu dokonce bránit používat internet, ale poradit mu, jak se v budoucnu nepříjemným zkušenostem vyhnout. Jak se rodič při podobné situaci zachová, určuje, zda se mu dítě svěří i v budoucnu.
- 5) Na místo s nevhodným obsahem se může dítě dostat zcela náhodou. Pro tyto případy neexistuje stoprocentní ochrana a vyplatí se spíše vychovávat dítě tak, aby si podobné skutečnosti interpretovalo způsobem odpovídajícím jeho věku, protože s dítětem nemůžete trávit všechny volný čas.
- 6) Riziko vstupu na stránku s nevhodným obsahem lze snížit jednak prostřednictvím možností zabudovaných přímo do internetového prohlížeče, jednak prostřednictvím speciálních programů obsahujících nepřetržitě aktualizovaný seznam stránek pro děti nevhodných. Tyto programy bývají k dispozici zdarma.
- 7) Uvažujte o společné e-mailové schránce se svými dětmi.
- 8) Dávejte si pozor na soubory, které dítě z internetu stahuje a ukládá je na disk.
- 9) Sledujte, kolik času dítě u počítače stráví. Nepohybuje se víc na chatu a nekomunikuje s anonymními osobami častěji než se svými kamarády.
- 10) O radu při výchově dětí ke správnému užívání internetu můžete požádat pedagoga, psychologa či pracovníky internetových firem.

PŘÍLOHA č. 6

Krizový plán v případě výskytu alkoholu, OPL, krádeží a vandalismu, šikany a postup v případě šetření a výsledku policíí

Cílem krizového plánu je eliminovat či minimalizovat škody v případě, kdy dojde k projevům rizikového chování ve školním prostředí, vytvořit ve škole bezpečné a respektující prostředí. Krizový plán školy upravuje zásady jednotného postupu pracovníků školy při zjištění rizikového chování žáků. Jsou zde popsány postupy, kterými se pedagogičtí pracovníci řídí v případě nastalých situací. Krizový plán je součástí preventivního programu. Krizovou situaci rozumíme situaci, která může vyžadovat přerušování vyučování v dané třídě a oddělení jednoho či více žáků od zbytku žáků.

Účastníci plnění krizového plánu: vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitelé, provozní zaměstnanci

Výchovná komise K řešení závažných výchovných problémů stanoví ředitel školy výchovnou komisi. Členové komise: ŘŠ nebo ZŘŠ, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, zástupce OSPOD popř. další pozvané osoby

Třídní učitel zajistí pozvání doporučeným dopisem a připraví podklady k jednání výchovné komise.

Alkohol

Konzumace alkoholu ve škole

- a) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, nebo v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- b) Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat – zajistí přítomný učitel.

- c) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník – přítomný učitel (výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce ředitele, ředitel školy) - posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- d) V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí přítomný učitel (výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce ředitele, ředitel školy) - nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- e) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje přítomný učitel (výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce ředitele, ředitel školy) podle školního řádu školy. O události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- f) V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí třídní učitel ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- g) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
- h) Zákonnému zástupci ohlásí třídní učitel skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
- i) Jestliže se situace opakuje, splní školní metodik prevence oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- j) V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne školní metodik prevence potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- k) Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- l) V případě podezření na intoxikaci žáka může školní metodik prevence provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého žáka či studenta s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu.

Nález alkoholu ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují následovně:

- a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- b) O nález ihned uvědomí vedení školy – ředitele školy (zástupce ředitele, výchovného poradce, školního metodika prevence).
- c) Nalezenou tekutinu uloží u ředitele (zástupce) školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- d) Školní metodik prevence (výchovný poradce) zpracují stručný záznam o události.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují následovně:

- a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- b) O nález ihned uvědomí vedení školy – ředitele školy (zástupce ředitele, výchovného poradce, školního metodika prevence)
- c) O nález sepiše školní metodik prevence (výchovný poradce) stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede školní metodik prevence (výchovný poradce) tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
- d) O nález třídní učitel vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

Omamné a psychotropní látky (OPL)

Při nálezu neznámé látky

- a) Zjistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že jde o drogu či jinou škodlivou látku, v přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru ředitele školy, výchovného poradce, školního metodika prevence, zástupce ředitele, uloží tuto látku do obálky. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- b) Na obálku napíše datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.
- c) Poté je nutno bezodkladně vyrozumět policii. Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy. Při převzetí neznámé látky policistou si škola nechá tuto skutečnost písemně potvrdit.
- d) V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložená přivolanému lékaři.
- e) V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL.

Při ohrožení zdraví studenta

- a) Žák jevící příznaky užití omamné látky je odveden ze třídy do místnosti, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba. Pedagog, zástupce ředitele zajistí nad dítětem dohled dospělé osoby.
- b) Třídní učitel bezodkladně informuje rodiče studenta nebo jeho zákonné zástupce o blíže nespecifikovaných zdravotních potížích studenta, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření.
- c) Rodič je seznámen se zdravotními potížemi, po užití stimulačních či kanabinoidních látek (jsou např. zornice rozšířené), škola apeluje na rodiče, aby s dítětem navštívil lékaře.

- d) Školní metodik prevence odkáže rodiče na odborníky na specializovaných pracovištích (psychologicko pedagogická poradna apod.)
- e) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
- f) Třídní učitel pozve rodiče žáka k jednání se školou. Rodiče jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu školy, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. Školní metodik prevence doporučí rodičům studenta specializovanou pomoc odborníků.
- g) Školní metodik prevence (výchovný poradce) vyhotoví zápis průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezí případnému výskytu žáků pod vlivem omamné látky nebo výskytu podezřelé látky ve škole. Ve školním řádu je uveden zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy včetně sankcí, které z porušení vyplývají.
- h) Žák, který prokazatelně zneužíval omamnou látku v areálu školy a tím porušil řád školy, bude kázeňsky potrestán dle školního řádu.
- i) Třída, v níž se problém objevil, bude monitorována, budou v ní pracovat odborníci primární prevence
- j) Ředitel školy informuje sociální odbor v případě, že student je opakovaně ovlivněn drogou.

Při podezření, že student zneužívá návykové látky

- a) Školní metodik prevence (třídní učitel) provede diskrétní šetření, zjistí citlivě co nejvíce informací od spolužáků a rodičů.
- b) Provede pohovor s dítětem, podle vztahu pracovníka s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiného učitele, nebo jiné osoby (psychologa, sociálního pracovníka). Doporučí mu rozhovor s odborníkem (Linka důvěry, pedagogicko-psychologická poradna, zdravotní zařízení, střediska výchovné péče apod).
- c) Po důvodném podezření citlivě informuje rodiče, případně jiné zákonné zástupce a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy, nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku hraničí s bezprostředním ohrožením života.
- d) V případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí sociální odbor
- e) Pokud není v silách školy společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc.

Distribuce OPL ve škole

- a) Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti ředitel školy, zástupce ředitele, školní metodik prevence vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
- b) Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.

Krádeže a vandalismus

- a) Ve školním řádu je uvedeno, že krádeže jsou protiprávním jednáním a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.
- b) Nošení cenných věcí do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Ve školním řádu je uvedeno, že cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním nemají žáci do školy nosit. Ředitel školy ve školním řádu určuje způsob zajištění těchto předmětů na určeném místě.
- c) Žáci, v případě kdy jsou svědky takového jednání, ohlásí neprodleně věc třídnímu učiteli, zástupci ředitele, řediteli školy.
- d) V případě, že je zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, ohlásí to řediteli školy. Je proveden písemný zápis.
- e) Škola celou záležitost oznámí Policii ČR. Trestnou činností se rozumí užívání omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavního zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost, dále vystavení šikaně či týrání, příp. jinému nežádoucímu zacházení ve škole i mimo školu apod.
- f) O události pořídí třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce záznam na základě výpovědi poškozeného.
- g) Škola předá věc orgánům činným v trestním řízení nebo poučí poškozeného žáka, jeho zákonného zástupce, že má tuto možnost.
- h) V případě, že je známý pachatel, nahlásí ředitel školy, zástupce ředitele, výchovný poradce věc orgánu sociálně-právní ochrany, byl-li pachatel mladší 18 let a současně věc předá orgánům činným v trestním řízení.
- i) Ve školním řádu je uvedeno, že každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

- j) Žáci jsou s touto problematikou seznámeni v poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví. Třídní učitelé se problematice vzniklých škod věnují v průběhu roku na třídnických hodinách a žáky opakovaně upozorňují na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Šetření a výslech policíí

- a) Policista je povinen prokázat se, stejnokrojem s identifikačním číslem, služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie.
- b) V případě pochybností o totožnosti policisty si zaměstnanec školy (ředitel školy, zástupce ředitele, školní metodik prevence, výchovný poradce) ověří totožnost telefonickým dotazem na pracoviště policie.
- c) Ředitel školy nebo jeho zástupce se seznámí s předmětem policejního úkonu a důvodů, jež k němu vedou.
- d) Ředitel školy, zástupce ředitele, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, zajistí dohled po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu a to i v případě, že je proveden ve škole. Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte a datum. Po ukončení procesu je student předán zpět do školy nebo je předán zákonnému zástupci.
- e) Vyrozumění rodičů provádí policista předem, u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže. V případě, že tak neučinil informuje rodiče třídní učitel, o způsobu vyrozumění se domluví s policistou.
- f) Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit. V případě, že by vyrozuměním rodičů bylo mařeno vyšetřování, vyrozumí škola zákonného zástupce bezprostředně po souhlasu policie. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.
- g) Na požádání policie ředitel školy poskytne vhodnou místnost k šetření studenta ve škole, zajistí také pedagogický dozor. Osoby přibrané k výslechu mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušení nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování v něm mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchané osoby.
- h) Pro děti a mládež platí v plné míře presumpce nevin.

Školní program proti šikanování

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí a co nejdříve odhalit a účinně řešit šikanování. Na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Koordinace programu je v kompetenci ŠMP a za realizaci a hodnocení je odpovědný ředitel školy.

a) Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezdědka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

Šikana **je** cílená vůči jedinci nebo skupině, obvykle opakovaná, často dlouhodobá, jejím záměrem je oběti ohrožit, ponížit či zastrašit, oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí. Může být vedena i proti pedagogickému pracovníkovi.

Šikana **není** jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt, vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor.

b) *Projevy šikanování*

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany patří: verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií). Fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti). Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.). Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech nabýt i rysy organizovaného zločinu.

Příklady přímých znaků šikany: Soustavné posměšné poznámky, nadávky, hrubé žerty, hanlivá přezdívka na adresu určitého žáka, pokud to tento žák těžko snáší a trpí tím, jednostranné vyžadování věcných či peněžních darů, jeden žák vystupuje vůči druhému v roli „sluhy“ či „otroka“, často opakované pošťuchování, strkání, údery, poškozování věcí, které žák neoplácí, na žáka je vyvíjen nátlak k vykonávání nemorálních až trestných činů

Příklady nepřímých znaků šikany: žák se o přestávkách zdržuje stranou od ostatních, nemá kamarády, přestávky tráví v bezpečné blízkosti učitelů nebo mimo třídu. Vymýšlí si záminky, aby nemusel být ve třídě. Jeho prospěch se nevysvětlitelně zhoršuje, nesoustředí se na učení, má často poškozené nebo rozházené věci, často se mu „záhadně“ ztrácí, ve třídě, v šatně, při týmových sportech bývá volen mezi posledními, působí smutně, stísněně, často chybí z nejasných důvodů, nevolnost, bolení hlavy..., má-li promluvit před třídou, je nejistý a ustrašený

c) *Stádia šikanování*

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod.

Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

(Stadia šikanování podle Michala Koláře)

d) *Krizový plán*

V případě, že k šikanování ve škole dojde, jsou rozpracovány dva typy scénářů:

- První zahrnuje situace, kdy škola zvládne situaci řešit vlastními silami. Do této skupiny patří postupy pro počáteční stadia šikanování
- Druhý zahrnuje situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a policií. Sem patří řešení případů pokročilé a nestandardní šikany, např. výbuchu skupinového násilí vůči oběti. S krizovým plánem jsou vždy na začátku školního roku prokazatelně seznámeni žáci a jejich zákonní zástupci.

Postup vyšetřování v případě, že jde o počáteční stadia šikanování

1. Třídní učitel, který má podezření na šikanování, konzultuje svá pozorování s dalšími kolegy.
2. Co nejdříve oznámí své podezření vedení školy, výchovnému poradci, ŠMP a konzultuje další postup.
3. V soukromí vyslechne spolu s ŠMP více nezaujatých svědků, popřípadě konfrontuje svědky mezi sebou. Zaměří se hlavně na následující otázky:
 - Kdo je obětí, popřípadě kolik obětí je?
 - Kdo je agresorem, kolik agresorů je? Kdo z nich je iniciátor, kdo aktivní účastník šikanování a kdo je obětí i agresorem?
 - Co, kdy, kde, a jak dělali agresoři obětím?
 - K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
 - Jak dlouho šikana trvá?
1. Ve spolupráci se ŠMP se spojí s rodiči případné oběti, konzultuje s nimi výskyt nepřímých znaků šikany. Požádá je o pomoc a spolupráci.
2. Vyslechne spolu se ŠMP oběť. **Citlivě, diskrétně, zaručí bezpečí a důvěrnost informací. Upozorní, že nebude problém řešit před celou třídou!**
3. Zajistí ochranu oběti šikany.
4. Vyslechne se ŠMP agresory, případně konfrontuje agresory mezi sebou. Snaží se najít nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování.
5. Požádá vedení školy o svolání výchovné komise (vedení školy, výchovný poradce, TU, ŠMP), která na základě shromážděných informací posoudí, zde se jedná o šikanu a jaký je stupeň její závažnosti, navrhne další postup vůči obětem i agresorům i třídě jako celku.
1. Seznámí rodiče agresora (pokud je nezletilý) se situací, sdělí jim navrhovaná opatření a požádá je o spolupráci. Pokud odmítají, zváží oznámení na Policii ČR a orgánům sociálně právní ochrany dítěte.
2. Seznámí rodiče oběti se situací, domluví se na opatřeních k nápravě vzniklé situace.
3. Vysvětlí nebezpečí a důsledky šikany ve třídě, oznámí potrestání viníků. Třídu nadále pozorně sleduje a konzultuje postup se ŠMP.

V případě, že šikanování oznámí rodiče, pracuje TU nebo ŠMP obdobně podle výše uvedených pravidel. Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy,

ŠMP, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Postup vyšetřování v případě, že jde o projev pokročilé a nestandardní šikany

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR. Dále ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu. Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy s dalšími institucemi a orgány. S pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry. V resortu zdravotnictví s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie. V resortu sociální péče s oddělením péče o rodinu a děti

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Škola podporuje své pedagogy, zajistí jejich bezpečí a řeší vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy. Je zapotřebí zajistit bezpečí pro ohroženého pedagoga - pokud není toto zajištěno školou, pedagog odejde ze třídy, přivolá si pomoc a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace. Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě. V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

Specifika pro řešení kyberšikany

V případě kyberšikany je důležité zajistit důkazy případně odstranit dehonestující obsah z webového rozhraní. V tomto ohledu spolupracují třídní učitel a metodik prevence s pedagogy specializovanými na IT. Zbýlý postup řešení je stejný jako v případě běžné šikany.

e) Následná výchovná opatření

1. Dále pracovat s agresorem: Jeho náhled na vlastní chování, motivy jednání, rodinné prostředí, v případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů
2. Potrestání agresorů: Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížení známky z chování, vyloučení ze školy (stanoveno školním řádem podle míry a závažnosti provinění)
3. Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s těmi, kteří přihlíželi, ale nezasáhli. Spolupráce s pedagogicko psychologickou poradnou na programech zabývajících se klimatem třídy.
4. V mimořádných případech lze užít další opatření: Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP. Doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu. Podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

f) Aktivita školy v prevenci proti šikaně

Prevence probíhá ve specifickém i nespecifickém režimu. Prostřednictvím dnů prevence, hodin občanské výchovy, informatiky a základů společenských věd, adaptačních a sportovních kurzů, podpory mimoškolní činnosti, prací školního parlamentu a časopisu. Konkrétní program je součástí minimálního preventivního programu. Ve všech těchto aktivitách je u žáků podporována solidarita a tolerance, rozvoj pozitivních mezilidských vztahů, vzájemný respekt, dodržování zásad slušného chování, důraz na právní odpovědnosti jedince, uplatňování pomoci a spolupráce mezi žáky a jsou vytvářeny podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit. Třídní učitelé se zaměřují na činnosti posilující budování pozitivních vztahů mezi žáky navzájem a mezi učiteli a žáky.

PŘÍLOHA č. 7

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ A ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je problémem, jehož řešení vyžaduje práci s žákem a v součinnosti se zákonnými zástupci žáka. Je důsledkem individuálních rozdílů, jednak v osobnosti žáků (např. v úrovni a struktuře nadání, charakteru, zájmu o učení, v emotivitě, motivaci, harmoničnosti či disharmoničnosti osobnosti) a v oblasti jejich výkonnosti ve škole a v jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- a) osobnost dítěte – speciální vzdělávací potřeby žáka (např. nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace)
- b) odlišné kulturní prostředí a odlišné životní podmínky (nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole - mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)

Řešení školní neúspěšnosti

Nejdříve je u žáka zajištěna pedagogická, speciálně-pedagogická a případně psychologická diagnostika, aby byly odhaleny konkrétní příčiny školního neúspěchu. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak umožní nastavit vhodná podpůrná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen nastavená podpůrná opatření akceptovat a produktivně zužitkovat. Podpůrná opatření jsou volena individuálně na základě zjištěných vzdělávacích potřeb žáků.

Jedná se především o:

- a) individuální přístup (motivace, akceptování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce)
- b) přímou intervenci učitele

- c) poskytování individuálních konzultací a doučování
- d) vypracování plánu pedagogické podpory
- e) vypracování IVP

Postup při řešení školní neúspěšnosti:

1. Práce se žákem
2. Zvýšená spolupráce se zákonnými zástupci žáka
3. Práce se sociálním klimatem třídy

Zákonní zástupci jsou informováni o výsledcích vzdělávání svých dětí v systému Bakaláři, v rámci konzultačních hodin a rodičovských schůzek.

V první fázi třídní učitel, popř. učitel daného předmětu, ve kterém žák neprospívá (vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový) informuje zákonného zástupce a výchovného poradce a společně se domluví na dalším postupu.

1. V případě potřeby TU domluví jednání se zákonnými zástupci a žákem, který neprospívá nebo má zhoršený prospěch, obvykle na výchovné komisi.
2. Po předem domluvené době je stanoven termín další schůzky výchovné komise, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu - za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel, popř. výchovný poradce.
3. Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).
4. Při vysoké absenci žáka (nad 25 %) se koná jednání se zákonnými zástupci ve výchovné komisi preventivně - TU, zákonný zástupce, žák a výchovný poradce
5. Na závěr školního roku je v případě potřeby podpora vyhodnocena na společné schůzce se zákonnými zástupci a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

6. V rámci sociálního klimatu třídy je také možné využít pozitivních sociálních vazeb v kolektivu, kdy si žáci v rámci třídy poskytují při výukových obtížích jednoduššího charakteru podporu vzájemně (žáci doučují své spolužáky).

Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti:

Pro efektivitu poskytnutých podpůrných opatření jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- podpůrný studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním).
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem,
- možnost plnit zadané úkoly ve volných hodinách ve škole, možnost doučování
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- domluva konzultačních hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel může pozvat i zákonného zástupce současně se žákem, aby ho informoval o pravidlech práce, aby se s ním dohodl, jak mohou zákonní zástupci své dítě podpořit.

Při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření je možné na žádost opakování ročníku.

PŘÍLOHA č. 8

Seznam literatury a videí ve škole

Literatura:

Nešpor, K.: Kouření, pití a drogy

Nešpor, Csény, Pernicová: Prevence problémů působených návykovými látkami

Nešpor, Csény: Alkohol, drogy a naše děti

Presl: Drogová závislost

Kolář: Bolest šikanování

Beran a kol.: Proč?

Johnson, E.: Jak se vyhnout AIDS

Videotéka:

Řekni drogám NE

Čas proměn

Drogová problematika a sexuální výchova

Ještě něco o drogách

Drogy a neurony

Co je třeba vědět o sexu

Seznam se bezpečně

PŘÍLOHA č. 9

Hodnocení preventivního programu

Název preventivního programu:

Jméno a příjmení třídního učitele:

Třída:

Jména žáků, kteří se neúčastnili programu:

Hodnocení programu:

PŘÍLOHA Č. 10

Přehled základní legislativy

Úmluva o právech dítěte vyhlášeno ve Sbírce zákonů č. 104/1991

Postavení Úmluvy o právech dítěte v právním řádu ČR je dáno článkem **10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. Ústavy ČR**

Mezinárodní smlouvy o lidských právech a svobodách ČR ratifikované a vyhlášené na našem území, obecně závazné mají přednost před zákonem.

Postavení a ochrana dítěte upravuje i ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práva a svobod, která je součástí ústavního pořádku ČR.

Z čeho vycházíme?

ze **Školského zákona 561/2004 novela školského zákona a některých dalších zákonů vyhlášené pod č. 82/2015 Sb.**

Co nás zajímá:

§ 21 práva žáků, studentů a zákon. zástup. dětí a nezletilých žáků

Odst.(1) Žáci a studenti mají právo: na vzdělávání, informace o výsledcích, atd.

Odst.(3) Na informace podle odstavce (1) mají právo i zákonní zástupci

§22 povinnosti žáků, studentů, zákon. zást. dětí a nezletilých žáků

Odst.(1) Žáci jsou povinni

a) řádně docházet do školy a vzdělávat s

b) dodržovat školní řád a vnitřní řád a předpisy a pokyny školy a škol. zař. k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni

c) Plnit pokyny pedagog. pracovníků škol a školských zařízení vydané v souladu s právními předpisy a školním a vnitřním řádem

odst.(3) Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni

c) Informovat školu a škol. zařiz. o změně zdravotní způsobilosti, zdravot. obtíží žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít závažný průběh na vzdělávání.

§ 22a - Práva pedagogických pracovníků

Pedagogičtí pracovníci mají při výkonu své pedagogické činnosti právo

- a) na zajištění podmínek potřebných pro výkon jejich pedagogické činnosti, zejména na ochranu před fyzickým násilím nebo psychickým nátlakem ze strany dětí, žáků, studentů nebo zákonných zástupců dětí a žáků a dalších osob, které jsou v přímém kontaktu s pedagogickým pracovníkem ve škole,
- b) aby nebylo do jejich přímé pedagogické činnosti zasahováno v rozporu s právními předpisy,
- c) na využívání metod, forem a prostředků dle vlastního uvážení v souladu se zásadami a cíli vzdělávání při přímé vyučovací, výchovné, speciálněpedagogické a pedagogicko-psychologické činnosti,
- d) volit a být voleni do školské rady,
- e) na objektivní hodnocení své pedagogické činnosti.

§ 22b - Povinnosti pedagogických pracovníků

Pedagogický pracovník je povinen

- a) vykonávat pedagogickou činnost v souladu se zásadami a cíli vzdělávání,
- b) chránit a respektovat práva dítěte, žáka nebo studenta,
- c) chránit bezpečí a zdraví dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních,
- d) svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí a podporovat jeho rozvoj,
- e) zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku,

f) poskytovat dítěti, žáku, studentovi nebo zákonnému zástupci nezletilého dítěte nebo žáka informace spojené s výchovou a vzděláváním.

§29 bezpečnost a ochrana zdraví ve školách

Odst.(1) Školy a škol. zaříz. jsou při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování škol. služeb povinny přihlížet k základním fyziolog. potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociál. patolog. jevů

Odst.(2) Školy a školská zaříz. zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků, a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečí a ochrany zdraví.

§30 školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád

Odst.(1) Ředitel školy vydá školní řád a vnitřní řád, oba upravuje

c) Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků nebo studentů a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí,

§31 výchovná opatření

Odst.(1)

1. Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněné vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, a další kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka nebo studenta. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem druhy dalších kázeňských opatření a podmínky pro udělování a ukládání těchto dalších kázeňských opatření a pochval nebo jiných ocenění.

2. Ředitel školy nebo školského zařízení může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem rozhodnout o

podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. V případě zvláště závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem ředitel vyloučí žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. To neplatí pro zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a zařízení pro preventivně výchovnou péči podle zákona upravujícího ústavní a ochrannou výchovu a preventivně výchovnou péči. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel školy nebo školského zařízení zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Dopustí-li se žák nebo student v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem, může ředitel školy nebo školského zařízení rozhodnout o jeho vyloučení. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.

3. Zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči zaměstnancům školy nebo školského zařízení nebo vůči ostatním žákům nebo studentům se považují za zvláště závažné zaviněné porušení povinností stanovených tímto zákonem.

4. O podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka či studenta rozhodne ředitel školy nebo školského zařízení do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka nebo studenta dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy se žák nebo student provinění dopustil, s výjimkou případu, kdy provinění je klasifikováno jako trestný čin podle zvláštního právního předpisu.²¹⁾ O svém rozhodnutí informuje ředitel pedagogickou radu. Žák nebo student přestává být žákem nebo studentem školy nebo školského zařízení dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyloučení, nestanoví-li toto rozhodnutí den pozdější.

5. Dopustí-li se žák nebo student jednání podle odstavce 3, oznámí ředitel školy nebo školského zařízení tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jde-li o nezletilého, a státnímu zastupitelství do následujícího pracovního dne poté, co se o tom dozvěděl.

PŘESTUPKY

§ 182a

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jako zákonný zástupce

1. nepřihlásí dítě k zápisu k povinné školní docházce podle § 36 odst. 4,
 2. nepřihlásí dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání podle § 34a odst. 2,
 3. zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka nebo o povinné předškolní vzdělávání dítěte,
 - b) jako osoba, která přišla do styku s informacemi veřejně nepřístupnými, poruší povinnost mlčenlivosti o informacích veřejně nepřístupných podle § 80b odst. 4, nebo
 - c) jako osoba odpovědná za přijetí nebo splnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti podle § 174 odst. 2 písm. b), c) a d) ve lhůtě stanovené Českou školní inspekcí tato opatření nepřijme nebo je nesplní.
- (2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu až do 5000 Kč. Za přestupek podle odstavce 1 písm. b) lze uložit pokutu až do 500000 Kč. Za přestupek podle odstavce 1 písm. c) lze uložit pokutu až do 50000 Kč.
- (3) Přestupky podle odstavce 1 písm. b) v prvním stupni projednává ministerstvo.
- (4) Přestupky podle odstavce 1 písm. c) v prvním stupni projednává Česká školní inspekce. Pokuty za tyto přestupky vybírá a vymáhá Česká školní inspekce.

Vyhláška 256/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 48/2005 Sb. – o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.

§15 odst. (1)- Při použití klasifikace se chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) 1- velmi dobré,
- b) 2- uspokojivé,
- c) 3- neuspokojivé.

§17

Odst. (3)- při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- a) napomenutí třídního učitele
- b) důtka třídního učitele
- c) důtka ředitele školy (uložení pouze po projednání na pedagog. radě)

Novelizace navazujících právních předpisů (Vyhláška č. 72/2005 Sb.) o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – Vyhláška 197/2016 Sb., s účinností od 1.9.2016

Anotace - směrem k prevenci:

Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. d) kromě jiných činností se jedná o:

prevenci a řešení vzdělávacích a výchovných obtíží, prevenci různých forem rizikového chování a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací.

Poradna §5 :

Odst.(1) Poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků.

Odst.(3) Poradna (kromě jiného):

- i) poskytuje metodickou podporu škole a školskému zařízení při poskytování poradenských služeb a podpůrných opatření,
- l) prostřednictvím metodika prevence zajišťuje prevenci rizikového chování, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence.

§7(1) ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole **školním poradenským pracovištěm**, ve kterém působí zpravidla výchovný poradce a ŠMP, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem...

§7(2) ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na:

- a) poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,

- b) sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření,
- c) prevenci školní neúspěšnosti,
- d) kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
- e) podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,
- f) podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,
- g) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení,
- h) včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- i) předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace.
- j) průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou,
- k) metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy,
- l) spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci,
- m) spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

§ 7 (3)

Škola zpracovává a uskutečňuje **program poradenských služeb ve škole**, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků uvedených v odstavci 1, preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

Příloha č. 3 Standardní činnosti školy

Standardní činnosti výchovného poradce

Standardní činnosti školního metodika prevence

Standardní činnosti školního psychologa

Standardní činnosti speciálního pedagoga

vyhláška č. 27/2016 Sb. – o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

a žáků nadaných – s účinností od 1. 9. 2016 - cílem je vytváření rovných podmínek a příležitostí ve vzdělávání - nahrazuje Vyhlášku č. 73/2005 Sb.,-

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.

Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.

Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Novela školského zákona

S platností od 01.07.2020 - § 30 – školní řád, vnitřní řád – mohou omezit nebo zakázat používání mobilních telefonů nebo jiných elektronických zařízení dětmi, žáky nebo studenty. Výjimka – jejich používání v nezbytném rozsahu ze zdravotních důvodů

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

§ 133 Specializační příplatek pedagogického pracovníka

Pedagogickému pracovníkovi, který vedle přímé pedagogické činnosti vykonává také specializované činnosti, k jejichž výkonu jsou nezbytné další kvalifikační předpoklady, se poskytuje příplatek ve výši 1 000 až 2 000 Kč měsíčně.

Zákon 317/2005 Sb. O Dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (...)

§ 9 Studium k výkonu specializovaných činností

Novela zákona 359/1999 Sb.,v o sociální právní ochraně dětí, provedená zákonem č. 401/2012 Sb.- o provedení některých ustanovení zákona o sociálně – právní ochraně dětí

§1 –Sociálně právní ochranou dětí se rozumí zejména

- a) Ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,
- b) Ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,
- c) Působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny

§ 6

Sociálně právní ochrana se zaměřuje zejména na děti,

a) jejichž rodiče

1. zemřeli

2. neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti

3. nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské zodpovědnosti

b) které byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřením dítěte do jejich výchovy;

c) které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo jiné návykové látky, jsou ohroženi závislostí, žijí se prostitutkami, spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší 15-ti let, spáchaly čin, který by byl jinak trestným činem, opakovaně nebo soustavně páchají přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití

d) které se opakovaně dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyz. osob odpovědných za výchovu dítěte

e) na kterých byl spáchán trestný čin, ohrožující život, zdraví, jejich lidskou důstojnost, mravní život nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu;

Pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí.

§7 (2) každý je oprávněn upozornit OSPOD na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících

z rodičovské zodpovědnosti (§6)

§8

1) Dítě má právo požádat orgány sociálně- právní ochrany dítěte a zařízení sociálně právní ochrany, státní orgány, kterým podle zvláštních právních předpisů (7) přísluší ochrana práv a oprávněných zájmů dítěte, pověřené osoby, školy a školská zařízení a zdravotnická zařízení o pomoc při ochraně svého života a dalších svých práv, tyto orgány, právnické a fyzické osoby a pověřené osoby jsou povinny poskytnout dítěti odpovídající pomoc.

§10 (1) Obecný úřad je povinen

- a) Vyhledávat děti uvedené v §6
- b) Působit na rodiče, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti
- c) Projednat s rodiči odstranění nedostatků ve výchově dítěte
- d) Projednat s dítětem nedostatky v jeho chování
- e) Sledovat, zda na základě kontrolních opatření zamezeno v přístupu dětí do prostředí, které je z hlediska jejich vývoje a výchovy ohrožující.

§10 (e) Obecný úřad je povinen

Porádat případové konference pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin a to ve spolupráci s rodiči, se zástupci škol a škol. zaříz., Policie ČR, státních zástupců, pracovníků ve zdravot. a dalších odborníků.....

§10

(4) – státní orgány, pověřené osoby, školy, školská zařízení a zdravotnická zařízení, popřípadě další zařízení určená pro děti jsou povinny oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v §6 (1), a to bez zbytečného odkladu po tom, kdy se takové skutečnosti dozví.

§57

(1) „zaměstnanci OSPOD jsou povinni zachovat mlčenlivost o osobě, která upozornila OSPOD na skutečnosti (§7).“

Výchovná opatření

§ 13

(1) Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může obecní úřad obce s rozšířenou působností

- a) napomenout vhodným způsobem dítě, rodiče, jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, popřípadě toho, kdo narušuje řádnou péči o dítě,
- b) stanovit nad dítětem dohled a provádět jej za součinnosti školy, popřípadě dalších institucí a osob, které působí zejména v místě bydliště nebo pracoviště dítěte,
- c) uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte omezení bránící působení škodlivých vlivů na výchovu dítěte, zejména zákaz určitých činností, návštěv určitých míst, akcí nebo zařízení nevhodných vzhledem k osobě dítěte a jeho

vývoji, nebo

d) uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte povinnost využít odbornou poradenskou pomoc nebo uložit povinnost účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin nebo terapie; ustanovení § 12 odst. 1 tím není dotčeno.

Neučinil-li tak obecní úřad obce s rozšířenou působností, může o těchto výchovných opatřeních za stejných podmínek rozhodnout soud.

(2) Obecní úřad obce s rozšířenou působností při rozhodování o výchovných opatřeních podle odstavce 1 přihlédne k tomu, že projednávání nedostatků podle § 10 odst. 1 písm. b) až d) nebo uložení povinnosti podle § 12 odst. 1 a 3 nevedlo k nápravě.

(3) Obecní úřad obce s rozšířenou působností může požádat příslušný obecní úřad, aby sledoval, zda jsou dodržována výchovná opatření, o nichž rozhodl.

(4) Obecní úřad obce s rozšířenou působností zruší jím uložené výchovné opatření,

a) jestliže splní svůj účel, nebo

b) jestliže nesplní svůj účel; přitom může rozhodnout o uložení jiného výchovného opatření nebo zvolit jiné vhodné opatření sociálně-právní ochrany,

c) změní-li se poměry; písmeno b) věta za středníkem platí obdobně.

§ 13a

(1) Vyžaduje-li to zájem dítěte a výchovná opatření podle § 13 odst. 1 nevedla k nápravě, může soud dočasně odejmout dítě z péče rodičů nebo jiné osoby

odpovědné za výchovu dítěte; přitom dítěti nařídí nejdéle na 3 měsíce pobyt ve

a) středisku výchovné péče nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, nebo

b) zařízení poskytovatele zdravotních služeb nebo v domově pro osoby se zdravotním postižením.

§ 57

Zaměstnanci v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu, zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu, zaměstnanci obce s rozšířenou působností zařazení do obecního úřadu a zaměstnanci zařízení sociálně-právní ochrany jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se při provádění sociálně-právní ochrany nebo v přímé souvislosti s tím seznámili, pokud se v tomto

zákoně nestanoví jinak.

Zákon 89/2012/ Sb. Občanský zákoník – „zákon o rodině“

Nový občanský zákoník mění postavení dítěte-nyní je nikoliv pouze objektem, ale již subjektem práva. Soud má proto povinnost u dítěte nad 12 let věku zjišťovat jeho názor na projednávanou věc.

Posilují práva rodičů, školy mají povinnost odpovídat na dotazy ohledně dítěte oběma rodičům / platí to pokud nebyli zbaveni rodičovských práv nebo jim tato práva nebyla omezena / a to i tehdy, jsou-li rozvedeni nebo nesezdáni.

Část I. – Obecná část

Osobnost člověka – ochrana §81 - §83

Podoba a soukromí §84 - §90

Část II. – Rodinné právo

§ 865, odst. (1) rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům, leda jí byl zbaven.
odst. (2) – rozhodne-li soud o omezení svéprávnosti rodiče, rozhodne zároveň o jeho rodičovské odpovědnosti.

§ 870 Nevykonává-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost řádně a vyžaduje-li to zájem dítěte soud jeho rodičovskou odpovědnost omezí, nebo omezí její výkon, a zároveň stanoví rozsah tohoto omezení

§ 871 Odst. (1) Zneužívá-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon, anebo svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon závažným způsobem zanedbává, soud jej jeho rodičovské odpovědnosti zbaví.

odst. (2) Spáchal-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestný čin, nebo použil-li rodič své dítě, které není trestně odpovědné, ke spáchání trestného činu, nebo spáchal-li rodič trestný čin jako spolupachatel, návodce, pomocník či organizátor trestného činu spáchaného jeho dítětem soud zvlášť posoudí nejsou-li důvody pro zbavení rodiče jeho odpovědnosti.

Péče o dítě a jeho ochrana

§880 ods.(1) Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte.

§ 883 Rodiče a dítě si jsou povinni pomoci, podporou a ohledem na svou důstojnost.

§884 odst.(1) Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Rodiče mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.

odst.(2) Výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte.

§885 Pečuje-li o dítě jen jeden z rodičů, podílí se na péči o dítě a jeho výchově i manžel nebo partner rodiče dítěte, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti. To platí i pro toho, kdo s rodičem dítěte žije, aniž s ním uzavřel manželství nebo registrované partnerství, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti.

§886 odst.(1) Žije-li dítě s rodiči nebo s některým z nich v rodinné domácnosti a je-li o ně řádně pečováno, podílí se i ono na péči o chod domácnosti. Tato povinnost dítěte zaniká zároveň s poskytováním výživy rodičů dítěti.

odst.(2) Dítě se podílí na péči o chod rodinné domácnosti vlastní prací, popřípadě peněžitými příspěvky, má-li vlastní příjem anebo *oběma způsoby*.

§890 rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů.

Novela zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, z roku 2012 (č.333/2012) Sb.

Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví při změně před škodlivými účinky návykových látek (31. 7. 2017) plně nahrazuje zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)

Zákon č. 218/2003 Sb., O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

§1 odst.(1) – zákon upravuje podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoníku, opatření ukládaná za takové činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže

odst.(2) – projednáváním protiprávních činů, kterých se dopustili děti mladší patnácti let a mladiství, se sleduje, aby se na toho, kdo se takového činu dopustil, užilo opatření, které účinně přispěje k tomu, aby se nadále páčání protiprávního činu zdržel a našel si společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a rozumovému vývoji...

§10 – Druhy opatření:

a) Výchovná opatření :

- dohled probačního úředníka
- Probační program
- Výchovné povinnosti
- Výchovná omezení
- Napomenutí s výstrahou

b) Ochranná opatření:

- ochranné léčení
- zabezpečovací detence
- ochranná výchova

c) Trestní opatření:

- obecně prospěšné práce,
- peněžitě opatření,
- peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu,

- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- zákaz činnosti,
- vyhoštění,
- domácí vězení,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podm. odsouz.),
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,
- odnětí svobody nepodmíněné

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon

Trestné činy proti zdraví

§146 ublížení na zdraví

Trestné činy proti svobodě

§ 171 Omezování osobní svobody

§ 175 Vydírání

§ 176 Omezování svobody vyznání

§177 Útisk

Trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství

§ 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji

§ 181 Poškození cizích práv

§ 182 Porušení tajemství dopravovaných zpráv

§ 183 Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí

§ 184 Pomluva

Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti

§ 185 Znásilnění

§ 186 Sexuální nátlak

§ 187 Pohlavní zneužívání

§ 191 Šíření pornografie

§ 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií

§ 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie

Trestné činy proti rodině a dětem

§ 201 ohrožování výchovy dítěte

Odst. (1) – Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že Svádí ho k zahálčivému nebo nemravnému životu, umožní mu vést zahálčivý nebo nemravný život, umožní mu opatrovat pro sebe nebo pro jiné prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženíhodným způsobem, nebo závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti.

Odst. (2) kdo umožní být i z nedbalosti, dítěti hru na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, který ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry.

§ 202 Svádění k pohlavnímu styku.

§ 204 Podání alkoholu dítěti – kdo dítěti ve větší míře nebo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti alkohol, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Trestné činy proti majetku

§ 228 Poškození cizí věci

§ 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací

§ 231 Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat

§ 232 Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti

Trestné činy obecně ohrožující

§ 287 Šíření toxikomanie

Trestné činy narušující soužití lidí

§ 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci

§ 353 Nebezpečné vyhrožování

§ 354 Nebezpečné pronásledování - Stalking

§ 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob

§ 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod

§ 357 Šíření poplašné zprávy

§ 358 Výtržnictví

Některé další formy trestné součinnosti

§367 nepřekážení trestného činu

§368 neoznámení trestného činu

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti

§5-věk a nepříčetnost

st.(1) – za přestupek není odpovědný, kdo v době jeho spáchání nedovršil patnáctý rok svého věku

§49 Přestupky proti občanskému soužití,

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,

e) působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 5000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. b) až e) pokutu do 20000 Kč.

V případě obtěžování prostřednictvím mobilních telefonů může jít o přestupek dle §119 zákona o elektronických komunikacích – zákon 127/2005Sb., kdy pachatel vůči oběti uskutečňuje zlomyslné a obtěžující volání.

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) uskutečňuje zlomyslná volání,

(7) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) až d) a f) až m) a za přestupek podle odstavců 2 až 6 lze uložit pokutu do 100 000 Kč.

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě

Zákon 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

§ 67 Identifikace zlomyslných nebo obtěžujících volání

§ 93 Zneužití elektronické adresy odesílatele
ákon 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

§10 - Při zpracování osobních údajů správce a zpracovatel dbá, aby subjekt údajů neutrpěl újmu na svých právech, zejména na právu na zachování lidské důstojnosti, a také dbá na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života subjektu údajů.

§44 - (2) Fyzická osoba se jako správce nebo zpracovatel dopustí přestupku tím, že při zpracování osobních údajů

c) shromažďuje nebo zpracovává osobní údaje v rozsahu nebo způsobem, který neodpovídá stanovenému účelu [§ 5 odst. 1 písm. d), f) až h)],

§44a - (3) Za přestupek podle odstavce 1 spáchaný tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem lze uložit pokutu do 5000000 Kč.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

STRATEGIE

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018

Strategie prevence kriminality na léta 2016 – 2020

Krajská strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018

METODICKÉ POKYNY:

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č.j.: 21 291/2010-28 od. 1.11.2010 (přílohy upravované revidované)

2015 – doplněné o další rizikové chování – 7 příloh

- 1) Návykové látky – drogy (revize 2018)
- 2) Rizikové chování v dopravě
- 3) Poruchy příjmu potravy
- 4) Alkohol a děti školního věku (revize 2018)

- 5) Syndrom týraného dítěte – CAN
- 6) Školní šikanování
- 7) Kyberšikana (revize 2018)
- 8) Homofobie
- 9) Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- 10) Vandalismus (revize 2018)
- 11) Záškoláctví (revize 2018)
- 12) Krádeže
- 13) Tabák (revize 2018)
- 14) Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
- 15) Netolismus
- 16) Sebeпоškozování
- 17) Nová náboženská hnutí
- 18) Rizikové sexuální chování
- 19) Příslušnost k subkulturám
- 20) Domácí násilí
- 21) Hazardní hraní
- 22) Pravidla prevence vzniku problémových žáků u dětí s PAS

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 21149/2016.)

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT(Čj.: 37 014/2005-25)

Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVýP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013/

Metodický pokyn není pro školy závazný, ale přináší doporučený postup.

Hodnocení MPP za školní rok 2021/2022

Ve školním roce 2021/2022 se nám dařilo uplatňovat MPP v těchto oblastech:

Přes dozrívající protiepidemiologická opatření se podařilo naplnit větší část cílů stanovených minimálním preventivním programem. První ročník 4letého cyklu a dva první ročníky 6ti letého cyklu v září absolvovaly adaptační kurz. Třídní učitelé a externí psychologové provedli žáky programem na seznámení a stmelení kolektivu. Podařilo se také udržet činnost studentského parlamentu. V oblasti prevence proti kyberšikaně a v zájmu bezpečnosti na internetu jsme v primě, sekundě a prvních ročnících využili program Policie ČR „Bezpečně v kyberprostoru“ s následnou besedou o bezpečí v digitálním prostoru. Žáci jako výstup vytvořili seznam deseti pravidel bezpečného užívání internetu. V oblasti prevence proti extremismu, diktatuře a sektám byly využity filmy „Náš vůdce“, „Kolonie“. Druhé ročníky podnikli exkurzi do Lidic a Terezína. V oblasti protidrogové prevence využíváme cyklus dokumentů Jeden svět na školách, vše doplněno o následné besedy. Žáci kvinty vytvořili vrstevnický program s názvem Zdravověda, kterým zážitkovou metodou přiblížili žákům z nižších ročníků zásady poskytování různých druhů první pomoci. Na konci roku byl obnoven tradiční Den terénní zdatnosti. Ve středoškolské odborné činnosti se žáci zabývali různými tématy z oblasti prevence. Tereza Ficová se zaměřila dopady distanční výuky na psychiku studentů. V oblasti prevence proti stresu byla L. Zaklovou a O. Bočkem vytvořena práce Sociální úzkost u žáků druhého stupně. V oblasti prevence sexuální patologie pak vznikla práce M. Zigmundové a V. Pospíškové Vliv pornografie na sexuální život mladistvých

Ve školním roce 2021/2022 nebyl zaznamenán žádný případ zneužívání návykových látek a šikany.

